

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Vizualumas ir filosofija	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: Prof. Kristupas Sabolius Kitas (-i): Prof. Mintautas Gutauskas, prof. Nerijus Milerius, doc. dr. Vaiva Daraškevičiūtė	VU Filologijos fakultetas, Filosofijos institutas, Kontinentinės filosofijos ir religijos studijų katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji pakopa	Privalomas

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
kontaktinė (auditorinė)	2 semestras	Lietuvių kalba

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai:	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	48	87

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos
Šiuo dalyku siekiama: suteikti pagrindines žinias apie vizualinę Vakarų kultūros ir mąstymo prigimtį, atskleisti filosofijos ir vaizdinio mąstymo sąryšingumus, identifikuoti vaizdo ir kalbos santykių konfigūracijas, išryškinti Vakarų vizualinės kultūros ir metafizinio mąstymo susietumą, aptarti svarbiausias vizualinės kultūros problemas ir temas, pagrindinius metodus; išsamiai supažindinti su svarbiausiomis filosofijos kryptimis suteikiančiomis teorinį-metodinį pagrindą vizualinės kultūros studijoms; išugdyti gebėjimą naudotis filosofiniais metodais vizualinės kultūros tyrimuose.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Dalyką išklausę studentai:		
– įgis žinių apie vizualumo ir filosofijos probleminį lauką, filosofinę prieigą prie vizualumo problematikos, ir vizualines Vakarų mąstymo ištakas. Įgis žinių apie svarbiausias filosofijos kryptis ir metodus reikšmingus vizualinės kultūros tyrimuose.	Paskaitos, seminarai, žodinis pranešimas.	Egzaminas, pranešimo vertinimas.
– Gebės savarankiškai analizuoti vizualinės kultūros fenomenus filosofiniu požiūriu, pasitelkdamas filosofinius metodus	Seminarai	Darbas seminaruose
–		

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Vizualumas ir ontologija. Tikrovės ir regimybės priešstata. Vizualinė filosofinių sąvokų prasmė: eidos, theoria, phainomenon,	4		4					10	Seminaro tekstai (ištraukos):

subjectum vs. objetum, Vorstellung (Platonas, Schopenhaueris, Heideggeris, Gilles Deleuze, Jean Baudrillard, Graham Harman).								Platonas <i>Valstybė</i> , VII knyga; Martinas Heideggeris <i>Pasaulėvaizdžio metas</i> . In. „Rinktiniai raštai“. 136-167. Graham Harman <i>Circus Philosophicus</i> .
2. Epistemologinė vaizdinių vertė. Ką reiškia mąstyti vaizdais? Vaizdo ir intelekto problema. Aristotelio „Apie sielą“, Rene Descartes‘as, Davidas Hume‘as, Immanuelis Kantas, Edmundas Husserlis, Jean-Paul Sartre, J.G. Fichte, J. Lacan. S. Žižek.	4		4				10	Seminaro tekstai (ištraukos): Michel Foucault <i>Daiktų tvarka</i> , Aristotelis <i>Apie sielą</i> , Immanuel Kant <i>Grynojo proto kritika</i> , John Sallis <i>Force of Imagination: The Sense of the Elemental</i>
3. Vizualumas kaip etinė problema. Ką reiškia matyti? Kalokagatija kaip gėrio ir grožio sampyna. Vizualinės patirties sąlygos ir reprezentavimo problema. Aristotelio <i>poesis</i> ir <i>praksis</i> prieštata. Theodor Adorno, Paul Ricouer, Richard Kearney, Francois Lyotard, Georges Didi-Huberman, Giorgio Agamben, Jean-Luc Nancy.	4		4				10	Seminaro tekstai (ištaukos): Richard Kearney <i>The Wake of Imagination</i> . Kristupas Sabolius „Reprezentacijos problema ir etinė vaizduotė „Sauliaus sūnaus“ atvejis, <i>Religija ir kultūra</i> , 144-161.
4. Vizualumas ir estetika. Pitagorinkai: vizualumo ir matematikos ryšys. Formos problema ir regimybės autonomija: Immanuelis Kantas, G. W. F. Hegelis, Fredericas, Jamesonas, Jacques‘as Ranciere‘as.	4		4				10	Seminaro tekstai (ištaukos): Frederic Jameson „Vaizdinio transformacijos postmodernybėje“. In: <i>Posūkis. Rinktiniai darbai apie postmodernizmą</i> . 93-113. Jacques Rancière <i>The Politics of Aesthetics. The Distribution of the Sensible</i> .
5. Politinė vaizdo galia. Spektaklio visuomenė. Suklaidinta sąmonė. Panoptikonas ir disciplinarinė galia. Vaizdų valia. Žiūrovo išlaisvinimas. Karl Marx, Sigmund Freud, Guy Debord, Frederic Jameson, Michel Foucault, Paul Virilio, W.J. T. Mitchel, Jacques Ranciere.	4		4				10	Seminaro tekstai (ištaukos): Guy Debord <i>Spektaklio visuomenė</i> , Slavoj Žižek <i>The Plague of Fantasies</i> “, Kristupas Sabolius „Įsivaizduojamybė ir technika“ in: <i>Įsivaizduojamybė</i> . 43-103.
6. Vaizdų tiesa ir kūrybos galia. Transcendentalinis schematizmas (Kant). Vaizduotė ir fantazija. Kuriančioji ir atkuriančioji vaizduotė. Kūrybinė evoliucija ir vaizdinio privilegija (Henri Bergson). Naujos tikrovės išradimas: Gaston Bachelard Gilbert Simondon.	4		4					Seminaro tekstai (ištaukos): Gaston Bachelard “Vanduo ir svajonės. Esė apie materijos vaizduotę”. in: <i>Svajonių džiaugsmas</i> . 118-182 Chiara Bottici. <i>Imaginal politics: images beyond imagination and the imaginary</i> . 54-72

9. Ruošimasis pranešimui								20	
10. Savarankiškos literatūros studijos ruošimasis egzaminui								17	
Iš viso	24		24					48	87

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
egzaminas	50 %		Kaupiamasis vertinimas: Gerai orientuojasi problematikoje; gerai susipažinęs su šaltiniais, aiškiai supranta pagrindines sąvokas, tezes ir argumentaciją; dėsto sklandžiai, nuosekliai – nuo 4 iki 5 balų. Atpažįsta bendriausias problemas, supranta bendriausias tezes ir argumentaciją, dėsto gana nuosekliai – nuo 1 iki 3 balų.
Aktyvus darbas seminaruose	20 %		Kaupiamas balas. Balo surinkimo būdas priklausys nuo kursą pasirinkusių studentų skaičiaus. Bus vertinama: išmanymo ir kompetencijos demonstravimas, kūrybiškumas nagrinėjant, aiškinantis ir sprendžiant problemas.
Pranešimas seminare	30 %		Paskirtos/pasirinktos teksto dalies pristatymas. Atpažįsta pagrindines sąvokas ir tezes – 1 balas. Atpažįsta pagrindines sąvokas ir tezes, pristato teksto argumentacijos plėtotę – 2 balai. Pristato pagrindines problemas, pagrindines tezes ir argumentaciją, dėsto nuosekliai, dalykiškai, formuluoja esminius klausimus – 3 balai.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr./ tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Aristotelis	1990	<i>Apie sielą. In: Rinktiniai raštai.</i>		Vilnius: Mintis
[Bašliaras] Bachelard Gaston	1965 1987 1957	<i>La psychanalyse du feu</i> <i>L'eau et les rêves</i> <i>La poétique de l'espace</i>		Paris: Gallimard Paris: José Corti Paris: PUF
	1993	<i>Svajonių džiaugsmas: Ugnies psichoanalizė. Vanduo ir svajonės. Erdvės poetika</i>		Vilnius: Vaga
Bottici Chiara	2014	<i>Imaginal politics: images beyond imagination and the imaginary</i>		New York: Columbia University Press
Debord Guy	1967 2006	<i>La société du spectacle</i> <i>Spektaklio visuomenė</i>		Paris: Les Éditions Gallimard Vilnius: Kitos knygos
Harman Graham	2010	<i>Circus Philosophicus</i>		Winchester: Zero Books
Heidegger Martin	1972 1992	<i>Die Zeit des Welbildes. In: Holzwege. 69-104.</i> <i>Pasaulėvaizdžio metas. In. Rinktiniai raštai. 136-167.</i>		Frankfurt am Mein: Kostermann Vilnius: Mintis
Jameson Frederic	2002	„Vaizdinio transformacijos postmodernybėje“. In: Posūkis. Rinktiniai darbai apie postmodernizmą. 93-113.		Vilnius: Lietuvos Rašytojų sąjungos leidykla.
Mitchell W.J.T.	1994	<i>Picture Theory</i>		Chicago and London: University of Chicago Press
Platonas	1998	<i>Valstybė</i>		Berkeley: University of California Press
Kant Immanuelis	2013	<i>Grynojo proto kritika</i>		Vilnius: Margi raštai
Kearney Richard	1998	<i>The Wake of Imagination: Toward a Postmodern Culture</i>		Routledge
Rancière Jacques	2004	<i>The Politics of Aesthetics. The Distribution of the Sensible</i>		London/New York: Continuum
Sallis John	2000	<i>Force of Imagination: The Sense of the Elemental</i>		Bloomington, Indiana: Indiana University Press

Sabolius Kristupas		<i>Isivaizduojamybė</i>		Vilnius: VU leidykla
Sabolius Kristupas	2018	„Reprezentacijos problema ir etinė vaizduotė. „Sauliaus sūnaus' atvejis, <i>Religija ir kultūra</i> , 144-161.	16-17	Vilnius: VU leidykla
Schopenhauer, Arthur	1995	Pasaulis kaip valia ir vaizdinys. 241-368.		Vilnius, Pradai.
Žižek Slavoj	1997	<i>The Plague of Fantasies (Wo Es War)</i>		London; New York: Verso
Papildoma literatūra				
Derrida Jacques	1993	<i>Spectres de Marx</i>		Paris: Galilée
Deleuze Gilles	2006	<i>Platonas ir simuliakras</i> . In: Baltos lankos. 204-220.	21/22	Vilnius: Baltos lankos
Heidegger Martin	1929 1990	<i>Kant und das Problem der Metaphysik</i> <i>Kant and the Problem of Metaphysics</i>		Bonn: F. Cohen Bloomington, Indiana: Indiana University Press
Rancière Jacques	2007	<i>The Future of The Image. Trans. G. Elliott.</i>		London, New York: Verso.
Sabolius Kristupas	2012	<i>Įnirtingas miegas. Vaizduotė ir fenomenologija</i>		Vilnius: VU leidykla